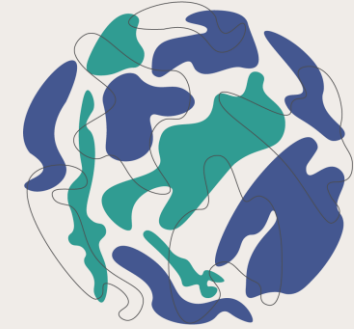

KESKI-SUOMEN LIITTO

Elinkeinot: Luonnos tavoitteista ja toimenpiteistä

Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekartta

27.4.2022

Johdanto

- Tämä dokumentti on luonnos Elinkeinot-teeman tavoitteista ja toimenpiteistä Keski-Suomessa. Luonnos on osa Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 tiekarttatyötä.
- Tiekartan valmistelu on aloitettu vuoden 2021 lopussa ja tiekartan ensimmäinen vaihe valmistuu syksyllä 2022.
- Tiekarttaa valmistellaan viiden teeman kautta ja Elinkeinot on niistä yksi.
- Tiekartan valmistelua voi seurata Keski-Suomen liiton nettisivuilla:
<https://keskisuomi.fi/hiilineutraalikeskisuomi/>

Tavoitteet ja visio

Tavoitteet

- Vähäpäästöisempää liiketoimintaa
- Tietoa ja tukea vähähiiliseen yritystoimintaan

Hiilineutraali Keski-Suomi tiekartan tavoite

KHK-päästöt

Elinvoima

Visio

Vuonna 2030 Keski-Suomessa elinkeinotoiminta on vähäpäästöistä. Vanhat ja uudet yritykset toimivat resurssiviisaasti ja keskisuomalaiset tuotteet ja palvelut auttavat myös muiden yritysten päästöjen vähentämisessä. Yritysten sivuvirroista iso osa hyödynnetään ja kiertotalouden liiketoimintamalleja on otettu laajasti käyttöön. Keski-Suomessa toimii aktiivisia yritysverkostoja ja yritysten vähäpäästöisyyden kehittämiseen löytyy laajasti tukea.

Tavoitteet ja toimenpiteet

- Vähäpäästöisempää liiketoimintaa
 - Yritysten omat päästöt
 - Vähäpäästöisemmät tuotantoprosessit
 - Uudet vähäpäästöiset tuotteet
 - Kiertotalous osaksi yritysten toimintaa
 - Sivuvirtojen hyödyntäminen
- Tietoa ja tukea vähähiiliseen yritystoimintaan
 - Yritysten ymmärrys päästöistään ja mahdollisuuksistaan
 - Vihreä rahoitus
 - Yritysten ilmastotyön näkyväksi tekeminen
 - Ilmastotyön hyödyt näkyviksi
 - Kunta ja muut viranomaiset kestävän liiketoiminnan tukena
 - Osaamisen muutostarpeet

KESKI-SUOMEN LIITTO

Vähäpäästöisempää liiketoimintaa

Yritysten omat päästöt

- Mitä tehdään:
 - Käytetään tuuli- ja aurinkovoimaa tai muuta uusiutuvaa energiaa
 - Suositaan etätoita ja vältetään turhaa matkustamista
 - Tarkastellaan ja minimoidaan kaikenlaisten materiaalien käyttöä
 - Otetaan käyttöön ympäristöjärjestelmiä / sertifikaatteja
- Toimijat: Yritykset
- Tukena:
 - Investointituet
 - Tutkimuslaitokset, kunnat, yritysneuvojat, energiayhtiöt

- Päästövähennys: Päästövähennyksiä, kun fossiilisten polttoaineiden käyttö vähenee
- Muita vaikutuksia: Rahan säästö, kannattavuuden paraneminen

Olisiko sinulla tähän hyvä esimerkki?

Vähäpäästöisemmät tuotantoprosessit

- Mitä tehdään:
 - Tarkastellaan tuotantoprosessien resurssienkäyttöä
 - Vähennetään tuotantoprosessien energian ja veden käyttöä
 - Parannetaan materiaalitehokkuutta
- Toimijat: Yritykset
- Tukena:
 - Investointituet
 - Tutkimuslaitokset

- Päästövähennys: Päästövähennyksiä, kun fossiilisten polttoaineiden käyttö vähenee
- Muita vaikutuksia: Rahan säästö, kannattavuuden paraneminen

Olisiko sinulla tähän hyvä esimerkki?

Uudet vähäpäästöiset tuotteet

- Mitä tehdään:
 - Luodaan vähäpäästöisiä vaihtoehtoja tuotteille
 - Suositetaan uusiutuvia tai uudelleen käytettyjä materiaaleja ja vaihdetaan tuotantomateriaaleja fossiilisista uusiutuviin
 - Huomioidaan vähäpäästöisyys tuotteiden suunnittelusta alkaen
 - Huomioidaan päästöt koko tuotteen elinkaaren ajalta mukaan lukien tuotteen käytöstä poisto
- Toimijat: Yritykset
- Tukena:
 - Tutkimus- ja tuotekehitysrahoitus
 - Tutkimuslaitokset

- Päästövähennys: Päästövähennyksiä, jos fossiilista energiaa ja raaka-aineita korvataan uusiutuvilla.
- Muita vaikutuksia: Kilpailuetu markkinoilla. Asiakkaiden hiilijalanjälki laskee.

Olisiko sinulla tähän hyvä esimerkki?

Kiertotalous osaksi yritysten toimintaa

- Mitä tehdään:
 - Tehdään kiertotaloutta tutuksi ja yritys-esimerkkejä näkyviksi
 - Otetaan käyttöön kiertotalousratkaisuja
 - Kehitetään ja otetaan käyttöön uusia liiketoimintamalleja esimerkiksi tuotteiden huolto- ja korjauspalveluista, yhteiskäyttöpalveluista ja tuotteiden lainaus- ja vuokrauspalveluista
 - Kehitetään ja otetaan käyttöön alustatalouden ratkaisuja
- Toimijat: Yritykset
- Tukena:
 - Yritysten kehittämisrahoitus
 - Motiva, Sitra, tutkimuslaitokset

- Päästövähennys: Päästövähennyksiä, kun neitseellisiä raaka-aineita korvataan kierrossa jo olevilla tai kun pidennetään tuotteiden käyttöikää.
- Muita vaikutuksia: Rahansäästö

Sitran kiertotalouden kiinnostavimmat esittelee erilaisia kiertotalouden edelläkävijäyrityksiä Suomesta ja kannustaa näin muitakin yrityksiä kehittämään toimintaansa.
<https://www.sitra.fi/hankkeet/kiertotalouden-kiinnostavimmat/>

Sivuvirtojen hyödyntäminen

- Mitä tehdään:
 - Kartoitetaan alueella syntyvät sivuvirrat
 - Etsitään käyttöä erilaisille sivuvirroille
 - Tutkitaan erilaisia sivuvirtoja ja niiden käsittelyä
 - Otetaan käyttöön sivuvirtoja korvaamaan neitseellisiä raaka-aineita
 - Kehitetään ja otetaan käyttöön alustatalouden ratkaisuja
- Toimijat: Yritykset, tutkimuslaitokset
- Tukena:
 - Tutkimusrahoitus ja yritysten kehittämisrahoitus
 - Viranomaiset, kunnat

- Päästövähennys: Päästövähennyksiä, kun neitseellisiä raaka-aineita korvataan kierrossa jo olevilla.
- Muita vaikutuksia: Rahan säästö, uudet liiketoimintamahdollisuudet

Olisiko sinulla tähän hyvä esimerkki?

KESKI-SUOMEN LIITTO

Tietoa ja tukea vähähiiliseen yritystoimintaan

Yritysten ymmärrys päästöistään ja mahdollisuuksistaan

- Mitä tehdään:
 - Tarjotaan tietoa päästöjen arvioinnin tavoista ja työkaluista sekä päästövähennysmahdollisuuksista
 - Kehitetään helppoja päästölaskentatapoja
 - Lisätään yritysten ja yritysneuvojen päästöihin liittyvää osaamista
 - Luodaan systemaattisia suunnitelmia päästöjen vähentämiseen
- Toimijat: Yritykset
- Tukena:
 - Energia- ja materiaalikatselmukset, laskurit
 - Tutkimuslaitokset, yritykset, Motiva, verkostot

- Päästövähennys: Päästövähennyksiä, kun kasvanut tietämys johtaa tekoihin
- Muita vaikutuksia: Rahan säästö, kannattavuus paranee, osaaminen ja tieto oman toiminnan vaikutuksista kasvaa

Olisiko sinulla tähän hyvä esimerkki?

Vihreä rahoitus

- Mitä tehdään:
 - Kartoitetaan tietoa ajankohtaisista erilaisista rahoitusmahdollisuuksista
 - Tarjotaan yrityksille tietoa rahoitusmahdollisuuksista
 - Tuetaan yrityksiä rahoituksen hakemisessa
- Toimijat: Yritykset, ELY-keskus, muut rahoittajat
- Tukena:
 - Yritysneuvojat, Motiva, Business Finland

- Päästövähennys: Päästövähennyksiä, kun suunnitelmat muuttuvat teoiksi
- Muita vaikutuksia: Uudet ja kehittyvät kestävät elinkeinot, uudet tuotteet

Olisiko sinulla tähän hyvä esimerkki?

Yritysten ilmastotyön näkyväksi tekeminen

- Mitä tehdään:
 - Viestitään yritysten ilmastoteoista
 - Lisätään ilmasto-osaamista yritysten neuvontapalveluissa
 - Tarjotaan yrityksille mahdollisuuksia oppia toisiltaan
 - Kehitetään verkostoja kuten YmpyräKS
- Toimijat: Yritykset, yritysjärjestöt
- Tukena:
 - Kunnat, verkostot

- Päästövähennys: Päästövähennyksiä, kun kasvanut tietämys johtaa tekoihin.
- Muita vaikutuksia: Yritysten imagon muutokset

Olisiko sinulla tähän hyvä esimerkki?

Ilmastotyön hyödyt näkyviksi

- Mitä tehdään:
 - Kerätään tietoa ilmastotekojen hyödyistä yrityksille
 - Viestitään hyödyistä
 - Kehitetään yksinkertaisia arviointimenetelmiä ja seurantatapoja
- Toimijat: Yritykset, yrittäjäjärjestöt, verkostot
- Tukena: Tutkimuslaitokset

- Päästövähennys: Päästövähennyksiä, kun kasvanut tietämys johtaa tekoihin.
- Muita vaikutuksia: Ymmärrys omasta toiminnasta ja sen vaikutuksista kasvaa

Olisiko sinulla tähän hyvä esimerkki?

Kunta ja muut viranomaiset kestävän liiketoiminnan tukena

- Mitä tehdään:
 - Tarjotaan yrityksille rahoitusneuvontaa ja tukea
 - Julkisilla hankinnoilla luodaan kysyntää ja referenssejä vähäpäästöisille tuotteille ja palveluille
 - Karsitaan ei-välttämätöntä regulaatiota
 - Kehitetään lupaprosesseja sujuviksi
- Toimijat: Kunnat, ministeriöt, muut viranomaiset
- Tukena:
 - Verkostot, kuntaliitto

- Päästövähennys: Mahdollisesti päästövähennyksiä, kun yritysten toimet toteutuvat.
- Muita vaikutuksia: Liiketoiminnan jatkuvuuden varmistaminen, työllisyys- ja aluetalousvaikutukset

Äänekosken biotuotetehtaan sujuva YVA-prosessi

Osaamisen muutostarpeet

- Mitä tehdään:
 - Ennakoidaan tulevaisuuden osaamisen tarpeita yrityksissä
 - Muokataan tutkintokoulutusten sisältöjä
 - Tarjotaan yrityksille täydennyskoulutusta
 - Räätelöidään täsmäkoulutuksia nykyisille työntekijöille ja työnhakijoille
- Toimijat: Oppilaitokset, TE-keskus, kunnat
- Tukena:
 - Tulevaisuusryhmä

- Päästövähennys: Päästövähennyksiä, kun yritysten osaaminen kasvaa ja toimia saadaan tehtyä.
- Muita vaikutuksia: Osaaminen kasvaa, oppimisen ja kehittämisen kulttuuri voimistuu. Liiketoiminnan tulevaisuuden mahdollisuudet paranevat.

Polku 2.0 kehittää työntekijöiden, työnhakijoiden ja opiskelijoiden kestävän yritystoiminnan osaamista.
<https://www.jyu.fi/fi/tutkimus/wisdom/polkuartta/polku-2-0-hanke>

Mittarit ja seuranta

- Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 tavoitteen etenemistä seurataan Keski-Suomen KHK-päästöjä seuraamalla.
- Elinkeinot-teemassa seurataan mittareita, joista on kerrottu viereisessä taulukossa.
- Lisäksi seurataan kiertotalouden liiketoimintamallien käyttöönottoa.
- Kokonaisuutta muutetaan tarpeen mukaan mittareiden ja toimenpiteiden kehittyessä.

Mittari	Lähde	Uusin tieto
Teollisuus – KHK-päästöt (Kokonaispäästöt)	Päästötietokanta, SYKE	12,4 kt CO ₂ e
Teollisuus – KHK-päästöt (HINKU-rajaus)	Päästötietokanta, SYKE	141,5 kt CO ₂ e
Kiertotaloustoimipaikkojen liikevaihto	Kiertotalous-liiketoiminnan indikaattorit, Tilastokeskus	360-700 M€